

4. Черненко С. О. Теорія й методика фізичного виховання : навч. посіб. Краматорськ : ДДМА, 2021. Ч. 1. 215 с.

5. Чичкан О. А., Кость М. М. Фізичне виховання у схемах : навч.-метод. посіб. Львів : ЛДУВС, 2021. 104 с.

Ольга Главацька,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

Олесь Коцюрба,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЖІНКИ-КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА РІВЕНЬ ЗГУРТОВАНOSTІ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ

Практичне вирішення завдань в системі управління можливе за умови належної підготовленості керівників, спроможних результативно здійснювати керівництво, організовувати людей, групи, колектив. Особливо важливими у діяльності керівника будь-яких установ, закладів та організацій є комунікативні якості, оскільки керівництво є процесом взаємодії керівника з колективом людей для налагодження позитивних взаємин і досягнення найвищих результатів у реалізації цілей управління.

Вивченню психологічних особливостей керівництва виробничими колективами присвячені роботи В. Бойка, А. Журавльова, В. Ковальова та ін. Висвітлення соціально-психологічних аспектів управлінської діяльності керівників представлені у працях Л. Карамушки, О. Кузьміна, В. Лозниця, Р. Шакурова та ін.

Зважаючи на актуальність дослідження цього аспекту управлінської діяльності метою наукового доробку є обґрунтування впливу комунікативних здібностей жінки-керівника закладу загальної середньої освіти на рівень згуртованості педагогічного колективу.

На думку науковців, у структурі комунікативної діяльності поряд зі знаннями, уміннями і навичками, важливе місце належить комунікативним здібностям. Вони сприяють ефективному і активному спілкуванню, розумінню комунікативної ситуації, налагодженню контактів й передачі інформації, взаємодії з іншими людьми та формуванню комунікативних умінь [2; 3].

Слід вказати, що науковець Ю. Якимчук у структурі комунікативних здібностей виокремлює такі взаємопов'язані компоненти: мотиваційний, когнітивний, емоційний, самооцінний та комунікативно-діяльнісний. На його думку, розвиток хоча б одного із компонентів спричиняє розвитку комунікативних здібностей загалом [5].

В контексті нашого дослідження цікавим є поділ комунікативних здібностей за характером видів діяльності, зокрема:

- предметно пізнавальні – вміння слухати та розуміти партнерів із спілкування, спостерігати за іншими людьми й робити висновки, здатність до ідентифікації тощо;

- міжособистісні – здатність адекватно впливати на інших людей та взаємодіяти з ними;

- уміння обґрунтовувати власну думку, тактовно висловлюватися, переконувати, бути ініціативним та активним, дисциплінованим та рішучим, вимогливим до себе та інших, ввічливим та ін. [3].

Спостереження за комунікативною поведінкою чоловіків і жінок у моно- і гетерогамних групах дали змогу дослідникам визначити окремі найхарактерніші стереотипізовані гендерні тактики та стратегії, які залежать від різних типів інтерпретації світу й відтворюють гендерні особливості у комунікативних процесах [1].

Уважається, що чоловіки в комунікації дотримуються переважно стилю конкуренції, а жінки – співробітництва. Відтак, вони застосовують специфічні комунікативні тактики: жінки дотримуються теми розмови і почерговості мовлення, а чоловіки – тактик встановлення домінування, самоствердження. Розрізняють відповідно й стилі мовлення жінки та чоловіка: мовлення жінки спокійне, м'яке, довірливе, мирне, іноді наївне, а чоловіка – пряме, тверде, дещо грубе, різке, вимогливе, прямолінійне. Зазначають також, що чоловіки надають перевагу спілкуванню у групі, яка сприяє реалізації можливостей до самопрезентації, а жінки – спілкуванню в парах, міжособистісному спілкуванню [5].

Комунікабельність жінки-керівника закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) – це риса особистості, яка виявляється у здатності до встановлення контактів, спілкування, товаришкості, вмінні згуртувати колектив задля досягнення запланованих цілей.

За визначенням Л. Орбан-Лембрик, групова згуртованість – утворення, розвиток і формування зв'язків у групі, які забезпечують перетворення зовні заданої структури на психологічну спільність людей, психологічний організм, який живе за своїми нормами і законами відповідно до своїх цілей і цінностей [4]. Згуртованість групи є й індивідуальною цінністю, оскільки посилює задоволеність групою, міжособистісні контакти, знижує тривожність працівників. До факторів, які впливають на рівень згуртованості (симпатій), відносяться: стиль керівництва групою; статусні та поведінкові характеристики членів групи; вияви схожості між людьми; успіх у виконанні групового завдання та ін. [6].

На основі аналізу наукової літератури та власних досліджень нами встановлено, що високий рівень згуртованості педагогічного колективу ЗЗСО характеризується колегіальним (демократичним) стилем керівництва. Оскільки такий керівник вміє поєднувати вимогливість і контроль з ініціативним і творчим підходом до виконуваної роботи й свідомим дотриманням дисципліни. Прагне делегувати повноваження й розділяти відповідальність. Проявляє демократичність в ухваленні рішення, передбачає широке залучення педагогів закладу до розробки та прийняття рішень. Тут чітко використовуються

колективні форми обговорення, узгодження та контролю. Керівник частину своїх повноважень делегує заступникам. Вони одержують достатню інформацію, щоб мати уявлення про перспективи роботи своєї школи. Демократичний стиль передбачає гнучке поєднання в процесі управління факторів і механізмів формальної і неформальної структур життєдіяльності колективу. Він створює оптимальні умови для ініціативи педагогів і задоволеності своєю роботою, передбачає поважне ставлення до них і турботу про їх потреби. Демократичний стиль заохочує творчу активність педагогів, сприяє створенню атмосфери взаємної довіри та співробітництва, в якій дисципліна трансформується у самодисципліну.

Таким чином, комунікативні здібності жінки-керівника закладу загальної середньої освіти, з вербальною і невербальною природою, проявляються в наступному: психологічна вибірковість, практично-психологічний розум, тактовність, суспільна енергійність, вимогливість, критичність. Такі жінки-керівники мають значний запас стратегій спілкування, уміють взаємодіяти з представниками різних груп.

Список використаних джерел

1. Берд М. Книга Жінки та влада. Маніфест / перекл. Ю. Криваль. Видавництво : Creative Women Publishing, 2024. 128 с.
2. Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролєєв С. Комунікація і культура в глобальному світі. К. : Дух і літера, 2020. 416 с.
3. Етика ділового спілкування / Гриценко Т.Б. та ін. К. : Центр учбової літератури, 2021. 344 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія професійної комунікації. К. : Книги – XXI», 2010. 528 с.
5. Осовська Г.В. Комунікації в менеджменті. К. : Кондор, 2003. 218 с.
6. Холод О. Комунікаційні технології. К. : Центр учбової літератури, 2023. 212 с.

Ольга Главацька,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

Остап Коцюрuba,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

ТЕХНОЛОГІЇ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сучасний керівник закладу освіти повинен володіти інноваційними технологіями управлінської діяльності, вміти стратегічно мислити, формувати колектив. Він повсякчас має дбати про свій інтелектуальний розвиток, генерувати нові ідеї та впроваджувати їх у практику. Саме для цього покликаний самоменеджмент – цілеспрямоване й послідовне застосування